

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

การสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 นี้กลายเป็นภาษาที่สำคัญและจำเป็นเพื่อใช้เป็นภาษากลาง (lingua franca) หรือเป็นภาษาสากล (international language) ที่สามารถใช้ในการติดต่อระหว่างประเทศได้ไม่ว่าจะเป็นประเทศใด ๆ ก็ตาม นอกจากนั้นภาษาอังกฤษเป็นตั้งเครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าแสวงหาความรู้และความก้าวหน้าทางวิชาการ ด้วยเหตุนี้การศึกษาภาษาอังกฤษเพื่อสื่อสารจึงกลายเป็นความจำเป็นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การเรียนรู้ภาษาอังกฤษนั้นประกอบด้วยการศึกษาและพัฒนาทักษะ 4 ทักษะด้วยกัน ได้แก่ ทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญของทักษะการอ่าน หากแต่มีใช้การอ่านเพื่อจับใจความหรือการอ่านในใจแต่เป็นการอ่านออกเสียงนั่นเอง กล่าวคือการอ่านออกเสียงเป็นทักษะพื้นฐานในการเรียนภาษาอังกฤษซึ่งมีผลโดยตรงกับทักษะอื่น ๆ ได้ เช่น ทักษะการเขียน ทักษะการพูด และทักษะการฟัง เมื่อเราสามารถออกเสียงภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้องย่อมทำให้เราเขียนตัวสะกดของคำศัพท์ถูกต้อง ในส่วนของการพูดและการฟังนั้นเราสามารถพูดเพื่อส่งสารและข้อความแก่คู่สนทนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสื่อสารสัมฤทธิ์ผลทันทีและสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่ผู้ส่งสารได้ หัวใจหลักของความเชี่ยวชาญทางภาษา นั่นคือ ความมั่นใจในการออกเสียงอย่างเต็มที่เข้าใจ (Fraser, 2000) ครูผู้สอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ (ESL/EFL) จำเป็นต้องได้รับเนื้อหาและสื่อการสอนที่ช่วยให้ได้พัฒนาศักยภาพของตนเองทางด้าน การสอนออกเสียง นอกจากนั้นยังมีความจำเป็นที่ต้องมีอุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพและคุณภาพสูง โดยเฉพาะอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่มีการนำเสนอเสียงได้ เพื่อผู้เรียนการออกเสียงที่เรียน การออกเสียงภาษาในฐานะภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ ทั้งนี้เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองได้และเพื่อการใช้ในห้องเรียน การสรุปงานวิจัยทางด้านการศึกษาภาษาที่สองว่าไม่จำเป็นต้องมุ่งเน้นไปที่การสอนการออกเสียงอย่างเดียว หากแต่ควรมุ่งเน้นไปที่กลวิธีการสอนออกเสียงด้วย ทั้งผู้สอนและผู้เรียนต้องได้เปลี่ยนบทบาทและกลวิธีการสอนต้องเปลี่ยนวัตถุประสงค์ ผู้สอนควรทำหน้าที่เหมือนโค้ชสอนการออกเสียง ส่วนผู้เรียนควรมีความกระตือรือร้นในการเรียน กลวิธีการสอนจำเป็นต้องเปลี่ยนจากการเน้นส่วนย่อยต่าง ๆ ที่เปล่งเสียงออกมาไปสู่ส่วนที่เหนือกว่าของส่วนย่อยในการออกเสียง รวมถึงเปลี่ยนจากความสามารถทางภาษาศาสตร์ไปสู่ความสามารถทางการสื่อสาร (Morley, 1991) ด้วยเหตุนี้การสอนออกเสียงภาษาอังกฤษด้วยกลวิธีหนึ่ง ๆ จะสามารถช่วยพัฒนาศักยภาพการอ่านออกเสียงได้ดีขึ้น

จากการศึกษาข้อมูลข้างต้นจึงนำมาสู่การศึกษาด้วยงานวิจัยนี้ โดยที่งานวิจัยนี้ได้เริ่มต้นจากการทำการศึกษาองค์ประกอบของการออกเสียงด้วยการให้ความสนใจกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกเสียงที่ผิดพลาดหรือไม่ถูกต้องอันจะนำมาซึ่งการสื่อสารที่ไม่สัมฤทธิ์ผลหรือไม่เข้าใจกัน นั่นคือเสียงพยัญชนะ ถึงแม้ว่าเสียงพยัญชนะภาษาอังกฤษมิได้สร้างปัญหาในการออกเสียงแก่ผู้เรียนชาวไทยทุกเสียง แต่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษางานวิจัยทางด้านสัทศาสตร์เพื่อค้นหาเสียงพยัญชนะที่สร้างปัญหาในการออกเสียงแก่ผู้เรียนชาวไทย เสียงพยัญชนะภาษาอังกฤษที่มีปัญหาในการออกเสียงสำหรับผู้เรียนชาวไทยมี

หลายเสียงด้วยกัน เช่น เสียง /l/ /r/ /z/ /v/ /ʃ/ /ʒ/ /θ/ และ /ð/ เมื่อทำการศึกษางานวิจัยเพิ่มเติมพบว่าหน่วยเสียงพยัญชนะกลุ่มเสียดแทรกของภาษาอังกฤษมีความแตกต่างจากหน่วยเสียงพยัญชนะเสียดแทรกภาษาไทยเป็นอย่างมากทั้งในเรื่องจำนวนหน่วยเสียงและการออกเสียง ผู้วิจัยทำการศึกษางานวิจัยพบ (Roengpitya, 2011) การศึกษาเรื่องการศึกษาทางกลศาสตร์ระหว่างเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษและภาษาไทยโดยผู้พูดชาวไทย ผลการศึกษาพบว่าในประเด็นการสั่นสะเทือนของเส้นเสียง (voicing) ผลจากงานวิจัยทางกลศาสตร์เปิดเผยว่าผู้พูดชาวไทยออกเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษที่เส้นเสียงไม่สั่นเสียง (voiceless) /f/ ได้ถูกต้องมากที่สุดร้อยละ 80 ถึงร้อยละ 100 ผู้พูดชาวไทยยังสามารถออกเสียงพยัญชนะเสียดแทรกกลุ่มปลายสุดลิ้นและฟันบนซึ่งเส้นเสียงไม่สั่น /θ/ ได้ถูกต้องในลำดับต่อมาคิดเป็นร้อยละ 60 ถึงร้อยละ 100 รวมถึงผู้พูดชาวไทยสามารถออกเสียงพยัญชนะเสียดแทรกกลุ่มปลายลิ้นและปุ่มเหงือกซึ่งเส้นเสียงไม่สั่น /s/ ได้ถูกต้องคิดเป็นร้อยละ 100 และออกเสียงพยัญชนะเสียดแทรกกลุ่มลิ้นส่วนหน้าและส่วนหลังของปุ่มเหงือกซึ่งเส้นเสียงไม่สั่น /ʃ/ ได้ถูกต้องคิดเป็นร้อยละ 55 ถึงร้อยละ 78 ในส่วนของเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษที่เส้นเสียงสั่น (voiced) นั้น ผู้พูดชาวไทย ออกเสียงพยัญชนะเสียดแทรกกลุ่มฟันบนและริมฝีปากกลางซึ่งเส้นเสียงสั่น /v/ คิดเป็นร้อยละ 27 ถึงร้อยละ 50 ออกเสียงพยัญชนะเสียดแทรกกลุ่มปลายสุดลิ้นและฟันบนซึ่งเส้นเสียงสั่น /ð/ ได้ถูกต้องคิดเป็นร้อยละ 27 ถึง ร้อยละ 37 ออกเสียงพยัญชนะเสียดแทรกกลุ่มปลายลิ้นและปุ่มเหงือกซึ่งเส้นเสียงสั่น /z/ ได้ถูกต้องคิดเป็นร้อยละ 11 ถึงร้อยละ 27 แต่ไม่มีผู้ใดสามารถออกเสียงพยัญชนะเสียดแทรกกลุ่มลิ้นส่วนหน้าและส่วนหลังของปุ่มเหงือกซึ่งเส้นเสียงสั่น /ʒ/ ได้อย่างถูกต้องเลย คิดเป็นร้อยละ 0 นอกจากนี้ ผู้พูดมีแนวโน้มที่จะแทนที่หน่วยเสียง /v/ ด้วยเสียง /w/ มีการแทนที่หน่วยเสียง /θ/ และ /ð/ ด้วยเสียง /t/ และ /d/ ตามลำดับ รวมถึงมีการแทนที่หน่วยเสียง /ʃ/ และ /ʒ/ ด้วยเสียง /tʃ^h/ หรือเสียงพยัญชนะ “ช” ในภาษาไทย

(Baker, 2006) ได้รวบรวมความผิดพลาดในการออกเสียงภาษาอังกฤษพบเสียงเสียดแทรกที่ชาวไทยและชาวลาวมักออกเสียงไม่ได้และใช้หน่วยเสียงอื่น ๆ ซึ่งมาจากภาษาแม่ ดังนี้

/θ/ ความผิดพลาดในการออกเสียงที่ปรากฏบ่อยครั้งคือ การออกเสียง [s] หรือ [t] แทน

/ð/ ความผิดพลาดในการออกเสียงที่ปรากฏบ่อยครั้งคือ การออกเสียง [d], [t] และ [s]

/v/ มักพบความสับสนในการออกเสียงกับตัวอักษร w จึงออกเสียง [w] หรือ [p] แทน และออกเสียง [b] ในตำแหน่งกลางพยางค์

/z/ มักออกเสียง /s/ แทน หรือ [z^h] ไม่ออกเสียงเลยในตำแหน่งท้ายพยางค์

/ʒ/ มักออกเสียง [z] หรือ [t] แทน

/dʒ/ มักออกเสียง [tʃ] หรือ [dz] แทนเพราะออกเสียง /ʒ/ ไม่ได้จึงใช้ /z/ แทน

/f/ แม้จะเป็นหน่วยเสียงที่พบได้ในระบบเสียงพยัญชนะภาษาไทยด้วยสัญลักษณ์ที่เหมือนกับเสียงตัวอักษร ฟ แต่ความผิดพลาดที่พบปรากฏในตำแหน่งท้ายพยางค์ โดยพบการออกเสียง [p] เมื่อ f อยู่ในตำแหน่งท้ายพยางค์

/tʃ/ มักออกเสียง [t] แทน

/ʃ/ มักออกเสียง [tʃ] หรือ [s] และ [t] แทน

การศึกษารูปแปรของการออกเสียงพยัญชนะเสียดแทรกจากงานวิจัยมากมายแสดงผลลัพธ์เชิงประจักษ์ กล่าวคือ การออกเสียงผิดพลาดนั้นปรากฏได้ทั้งตำแหน่งพยัญชนะต้น กลางพยางค์ และ

พยัญชนะท้าย ยกตัวอย่างดังต่อไปนี้ ตำแหน่งพยัญชนะต้น เช่น คำว่า van /væn/ การออกเสียงที่ปรากฏ คือ /wæn/ คำว่า zoo /zu:/ การออกเสียงที่พบ คือ /su:/ คำว่า ship /ʃɪp/ การออกเสียงที่พบ คือ /tɕʰɪp/ จากตัวอย่างหน่วยเสียง [ʃ] ผู้เรียนชาวไทยมักใช้หน่วยเสียง “ซ” [tɕʰ] ของภาษาไทย ตัวอย่างหน่วยเสียงเสียดแทรกที่มีปัญหาต่อไป ได้แก่ หน่วยเสียง /θ/ ในคำว่า thin /θɪn/ การออกเสียงที่พบ คือ /tʰɪn/ หรือ /tɪn/ หน่วยเสียง /ð/ ในคำว่า this /ðɪs/ การออกเสียงที่พบ คือ /dɪs/ การที่ผู้เรียนชาวไทยไม่สามารถออกเสียง /ð/ ได้ นั่น เนื่องจากหน่วยเสียงนี้ คือ voiced interdental fricative ซึ่งไม่พบในระบบเสียงพยัญชนะภาษาไทย ทำให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยงหน่วยเสียงจากภาษาแม่ คือ /d/ มาใช้แทน โดยที่ผู้เรียนไม่ทราบเลยว่าเจ้าของภาษาอังกฤษ (English native speakers) ไม่เข้าใจความหมายของคำนั้นเลย และทำให้ผู้เรียนออกเสียงว่า /dɪs/ แทน (จรัลวิไล จรุงญโรจน์, 2552) หน่วยเสียงต่อไป คือ /z/ มักจะปรากฏในตำแหน่งกลางพยางค์และท้ายพยางค์ เช่น ในคำว่า Asia /'eɪzə/ การออกเสียงที่พบ คือ /'eɪsə/ (การออกเสียงคำนี้ด้วย /ʃ/ นับเป็นการออกเสียงอีกรูปแบบหนึ่ง) /'eɪsə/ หรือ /'eɪtɕʰə/ ในส่วนของเสียงพยัญชนะท้ายนั้นมักจะพบปัญหา มากกว่าตำแหน่งพยัญชนะต้น เนื่องจากลักษณะการออกเสียงภาษาไทยนั้นไม่พบการออกเสียงพยัญชนะท้ายในทุก ๆ หน่วยเสียง รวมถึงเสียงเสียดแทรกด้วย ด้วยเหตุนี้ผู้เรียนชาวไทยจะใช้เสียงอุบ (unreleased sound) คือ ไม่มีการปล่อยลม เช่น /pʰ/ /tʰ/ หรือ /bʰ/ ที่ปรากฏในระบบมาตราตัวสะกดไทยแทน เช่น คำว่า eat /i:t/ การออกเสียงที่พบ คือ /i:tʰ/ คำว่า this /ðɪs/ การออกเสียงที่พบ คือ /dɪs/ หรือ /dɪ:dʰ/ เป็นต้น

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความตั้งใจที่จะแก้ไขการออกเสียงพยัญชนะเสียดแทรกเป็นอย่างแรก จากการศึกษาปัญหาในการออกเสียงเสียดแทรกของผู้เรียนชาวไทยที่พบนั้น พบว่าปัจจัยแรกมาจากธรรมชาติของเสียงพยัญชนะเสียดแทรกภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่แตกต่างกัน กล่าวคือ พยัญชนะเสียดแทรกภาษาไทยมีเพียง 3 หน่วยเสียง ได้แก่ /f, s, h/ ส่วนภาษาอังกฤษพบเสียงเสียดแทรกหลายเสียงถึง 9 หน่วยเสียงด้วยกัน ได้แก่ /f, v, s, z, ʃ, ʒ, θ, ð, h/ เมื่อศึกษาความแตกต่างของระบบเสียงพยัญชนะเสียดแทรกระหว่างภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พบว่าหน่วยเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษมีทั้งเสียงก้อง (เส้นเสียงสั่น) และเสียงไม่ก้อง (เส้นเสียงไม่สั่น) ในขณะที่หน่วยเสียงเสียดแทรกภาษาไทยทั้ง 3 เสียง ได้แก่ /f, s, h/ เป็นเสียงไม่ก้อง (เส้นเสียงไม่สั่น) (Roengpitya, 2011) มีการอธิบายลักษณะเสียงเสียดแทรกในเรื่องการเคลื่อนที่ของอวัยวะ 2 ชิ้นให้มาอยู่ในตำแหน่งที่ใกล้เคียงกันซึ่งประกอบด้วยกระแสดลมที่ต้องแทรกตัวผ่านช่องว่างแคบ ๆ นั้น เสียงเสียดแทรกนั้นแบ่งประเภทตามอวัยวะคู่ที่ใช้ในการออกเสียง การสั่นของเส้นเสียงและอัตราความเร็วของกระแสดลม ทำให้เกิดเสียงเสียดแทรกอูสุ่ม (sibilant) และเสียงเสียดแทรกไม่อูสุ่ม (non-sibilant) ดังนั้นจึงพบคำถามว่าในการเรียนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาที่สอง (L2) นั้น ผู้เรียนชาวไทยที่มีภาษาไทยเป็นภาษาแรก (L1) จะรับรู้และออกเสียงเสียดแทรกของภาษาที่สอง (L2) ได้อย่างไร อีกทั้งระบบเสียงของภาษาอังกฤษ (L2) นั้นพบหน่วยเสียงเสียดแทรกมากกว่าหน่วยเสียงเสียดแทรกในภาษาไทย (L1) ระบบเสียงภาษาอังกฤษพบหน่วยเสียงเสียดแทรกทั้งเส้นเสียงไม่สั่นและเส้นเสียงสั่นถึง 4 คู่หน่วยเสียง ได้แก่ /f-v/ /θ - ð/ /s - z/ และ /ʃ - ʒ/ ซึ่งมีอีกหน่วยเสียงที่ไม่มีคู่และพบในระบบเสียงภาษาอังกฤษ คือ /h/ หน่วยเสียงเสียดแทรก 8 หน่วยเสียงแรกนั้นปรากฏในตำแหน่งต้นพยางค์ กลางพยางค์ และท้ายพยางค์ได้ ในขณะที่ระบบเสียงภาษาไทยนั้นพบหน่วยเสียงเสียดแทรก ประเภทเส้น

เสียงไม่สั้น ได้แก่ /f/ และ /s/ ในตำแหน่งต้นพยางค์เท่านั้น เมื่อทำการศึกษาทางด้านระดับเสียงพบว่า เสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษทั้ง 8 เสียงนั้นมีลักษณะทางเสียง (acoustic cues) เช่น แอมพลิจูดเสียง (spectrum) ความสูงของคลื่นเสียง (amplitude) และความต่อเนื่องของเสียงที่มีลักษณะเสียดแทรก (duration of the frication noise) จากตำแหน่งที่หน่วยเสียงเสียดแทรกทั้ง 8 เสียงนี้ปรากฏ ได้แก่ ตำแหน่งต้นพยางค์ กลางพยางค์ และท้ายพยางค์นั้น การวิเคราะห์ทางด้านระดับเสียงพบว่าความสูงของคลื่นเสียงซึ่งอยู่ในระดับสูงในตำแหน่งท้ายพยางค์นั้นต่ำกว่าความสูงของคลื่นเสียงในตำแหน่งต้นพยางค์ นอกจากนั้นตามทฤษฎีอากาศพลศาสตร์ (Aerodynamic Principles) เสียงเสียดแทรกกลุ่มเส้นเสียงสั้นมีแนวโน้มกลายเป็นเสียงกลุ่มเส้นเสียงไม่สั้นหรือเส้นเสียงไม่สั้นเลยได้ ในการเรียนรู้ภาษาที่สอง (L2) พบงานที่ศึกษาระดับเสียงของเสียงเสียดแทรกได้รับการศึกษาโดยผู้พูดที่ไม่ใช่เจ้าของภาษาอังกฤษ ดังนี้ พบการรายงานผลการศึกษา เช่น ผู้เรียนชาวจีนมีแนวโน้มออกเสียง /s/ แทนเสียง /θ/ (Rau, et al., 2009, pp. 581-621)

มีการศึกษาการรับรู้เสียงเสียดแทรกโดยเริ่มจากการออกเสียงเสียดแทรกในการพูดของเด็กนั้นพบว่า การปรากฏการรับรู้เสียงเสียดแทรกนั้นไม่ถือว่าเร็วและง่ายสักเท่าใด หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นเรื่องยากสำหรับทารกที่จะรับรู้เสียงกลุ่มนี้ ดังนั้นการแยกแยะความแตกต่างของเสียงเสียดแทรกแต่ละตัวจึงทำให้เกิดปัญหาสำหรับผู้เรียนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาที่สอง (L2) ที่เริ่มต้นการเรียนรู้จากพื้นฐานของระบบเสียงจากภาษาแรก (L1) เช่น ผู้เรียนชาวไทย โดยเหตุผลที่ระบบเสียงของภาษาไทยพบหน่วยเสียงเสียดแทรกน้อยกว่าระบบเสียงของภาษาอังกฤษ (Burnham et al, 1997; pp. 25-42) ธรรมชาติของมนุษย์นั้นย่อมทำการเชื่อมโยงภาษาที่สองเข้าสู่ภาษาแม่ (mother tongue) ตามทฤษฎีการเรียนรู้โดยใช้การโยกย้ายปรับเปลี่ยนข้อมูล (Transfer Theory) กล่าวว่าการเรียนรู้มาจากการใช้ความเชื่อมโยงระหว่างความเหมือนหรือความเกี่ยวข้องระหว่างข้อมูลใหม่กับข้อมูลเก่า ทฤษฎีนี้ขึ้นอยู่กับข้อมูลขั้นต้นที่เก็บเอาไว้ด้วยเช่นกัน ดังนั้นผู้เรียนชาวไทยที่ไม่ได้รับการปรับแก้ไขการออกเสียงด้วยความรู้ความเข้าใจและวิธีการออกเสียงที่ถูกต้องจะใช้เสียงพยัญชนะภาษาไทยที่มีลักษณะเสียงใกล้เคียงกับภาษาอังกฤษ เช่น เสียง /ʃ/ สะกดด้วย sh เช่น ship /ʃɪp/ ปัญหาที่พบในการออกเสียงนี้คือการที่ผู้เรียนออกเสียง “ช” [tʃ] แทน ดังนั้นผู้เรียนจะออกเสียงคำว่า ship ว่า /tʃɪp/

ปัจจุบันการเรียนการสอนออกเสียงภาษาอังกฤษยังไม่สามารถแก้ไขข้อบกพร่องในการออกเสียงหน่วยเสียงพยัญชนะเสียดแทรกในระบบเสียงพยัญชนะภาษาอังกฤษให้แก่ผู้เรียนชาวไทยได้ ทั้ง ๆ ที่ในปัจจุบันมีการเปิดสอนภาษาอังกฤษโดยผู้สอนเจ้าของภาษา ดังนั้นจึงเป็นที่มาของการศึกษาการออกเสียงภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทยโดยที่มีข้อสันนิษฐานว่าการรับรู้ (perception) นำไปสู่การผลิต (production) ในการเรียนรู้การออกเสียงของผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองและยังมีการรับรู้ที่ถูกต้องมากเท่าใด ท้ายที่สุดจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงผลลัพธ์หรือผลผลิตที่ดียิ่งขึ้น (Flege, 1995) นอกจากนั้นการฝึกฝนการออกเสียงตามหลักทางสัทศาสตร์และการฝึกฝนการรับรู้ส่งผลให้เกิดผลลัพธ์การออกเสียงที่มีการพัฒนาขึ้นมาจากผู้เรียนโดยพิสูจน์ได้จากการที่ผู้เรียนสามารถแบ่งแยกและระบุหน่วยเสียงต่าง ๆ ได้ในภาษาที่สองที่ผู้เรียนศึกษาอยู่ได้ รวมถึงการผลิตเสียงต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง (Hazan & Bannister, 2005) ผลสัมฤทธิ์ของการฝึกฝนการออกเสียงตามหลักสัทศาสตร์นั้นย่อมต้องขึ้นอยู่กับ การควบคุมความตั้งใจและความสามารถในการออกเสียงของผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองที่มีต่อเครื่องมือที่ใช้ในการฝึกฝนการออกเสียงตามหลักสัทศาสตร์ด้วย

ดังนั้นจึงนำมาสู่ข้อสันนิษฐานอีกประเด็นหนึ่งว่าหากมีการให้ความรู้ทางด้านสรีรศาสตร์ (Articulatory Phonetics) แก่ผู้เรียนจะช่วยให้เกิดความเข้าใจวิธีการออกเสียงได้ดียิ่งขึ้น โดยให้ผู้เรียนตระหนักถึงฐานกรณ์หรืออวัยวะที่ใช้ในการออกเสียงต่าง ๆ ของภาษาอังกฤษ อีกทั้งจะช่วยให้ผู้เรียนทราบความแตกต่างระหว่างหน่วยเสียงระบบเสียงพยัญชนะภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้ดี จากหัวข้อการวิจัยที่ได้เลือกการฝึกฝนเสียงเสียดแทรก โดยคัดเลือกเฉพาะเสียงเสียดแทรกที่ผู้เรียนชาวไทยไม่สามารถออกเสียงได้นั้น ความคาดหวังหลังจากการอบรมฝึกฝน คือ ผู้เรียนจะเกิดความเข้าใจลักษณะของเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษว่าแตกต่างจากเสียงเสียดแทรกภาษาไทย กล่าวคือ หน่วยเสียงเสียดแทรกภาษาไทยนั้นมีลักษณะเป็นเสียงไม่ก้อง (voiceless) และพบในจำนวนหน่วยเสียงที่น้อยกว่าภาษาอังกฤษ ในขณะที่เสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษนั้นมีจำนวนมากกว่า ดังนั้นจึงพบเสียงเสียดแทรกที่หลากหลายใช้อวัยวะคู่แตกต่างกันไป รวมถึงลักษณะเสียงก้อง (voiced) และไม่ก้อง (voiceless) ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้หน่วยเสียงพยัญชนะเสียดแทรกภาษาอังกฤษมีความหลากหลาย เช่น [ʃ] (voiceless postalveolar fricative) มีอวัยวะคู่ฐานกรณ์ คือ ปลายลิ้นและบริเวณส่วนหลังจากปุ่มเหงือก เสียงมีลักษณะไม่ก้อง ส่วน [ʒ] (voiced postalveolar fricative) มีการใช้อวัยวะคู่ฐานกรณ์ชุดเดียวกับ [ʃ] หากแต่เสียงมีลักษณะก้องหรือเส้นเสียงสั่น เป็นต้น

จากข้อมูลความผิดพลาดในการออกเสียงพยัญชนะเสียดแทรก และนำหน่วยเสียงที่ใกล้เคียงของภาษาแม่ใช้ในการออกเสียงแทนนั้นจะนำไปสู่การไม่เข้าใจความหมายของคำที่ต้องการสื่อสารอย่างถูกต้องและแท้จริง ผู้ใดก็ตามที่ไม่มีประสบการณ์การสื่อสารกับชาวต่างชาติที่มีได้เข้าใจการออกเสียงของคนไทยจะไม่เข้าใจปัญหาที่ผู้วิจัยกล่าว แต่จะมองว่าใคร ๆ ก็เข้าใจ นั่นคือการที่ผู้เรียนไม่มีประสบการณ์ตรงและไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนภาษา หากแต่ผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะปรับวิธีการออกเสียงของกลุ่มผู้เรียนกลุ่มหนึ่งที่จะเป็นอนาคตของชาติไม่ว่าจะประกอบอาชีพใดก็ตาม เมื่อพวกเขาจบการศึกษา อย่างไรก็ตามกลุ่มผู้เรียนที่ควรต้องได้รับการฝึกฝนและเรียนรู้วิธีการออกเสียงอย่างถูกต้อง คือ อาชีพครูสอนภาษา ครู คือ แบบอย่างที่นักเรียนจะปฏิบัติตาม นักศึกษาคณะครุศาสตร์ควรได้รับการฝึกฝนการออกเสียงภาษาอังกฤษให้ถูกต้องหรืออย่างน้อยที่สุดควรได้รับการแก้ไขเสียงที่มีเป็นปัญหาเป็นเรื่องแรก

ในส่วนของการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างหรือผู้ให้ข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้เลือกพัฒนาการออกเสียงภาษาอังกฤษกับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ สาขาวิชาประถมศึกษา วิชาเอกภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยเล็งเห็นปัญหาในการออกเสียงภาษาอังกฤษมีความสำคัญต่ออาชีพครูเป็นอย่างยิ่ง เนื่องด้วยครู คือ แบบอย่างที่นักเรียนจะปฏิบัติตาม นักศึกษาคณะครุศาสตร์ควรจะได้รับ การฝึกฝนการออกเสียงภาษาอังกฤษให้ถูกต้อง หรืออย่างน้อยที่สุดควรได้รับการแก้ไขเสียงที่มีเป็นปัญหาเป็นเรื่องแรก อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมการสื่อสารให้สัมฤทธิ์ผลได้อย่างรวดเร็วทันที รวมถึงเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่ผู้ส่งสารและสร้างความไว้วางใจให้แก่ผู้รับสารได้ทันที

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. สร้างชุดฝึกทักษะออกเสียงพยัญชนะเสียดแทรกภาษาอังกฤษที่มีปัญหาจำนวน 6 เสียง ได้แก่ /v/, /z/, /ʃ/, /θ/, /ð/ และ /ʒ/

2. ใช้ชุดฝึกทักษะการออกเสียงเพื่อฝึกฝนการออกเสียงของกลุ่มเป้าหมายโดยพิจารณาจากองค์ประกอบ 2 ข้อ ดังนี้

2.1 ศึกษาผลสัมฤทธิ์จากการทดสอบการออกเสียงพยัญชนะเสียดแทรกที่มีปัญหา ก่อนและหลังเข้ารับการฝึกฝนการออกเสียง

2.2 ศึกษาความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างในประเด็นที่แตกต่างกัน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการฝึกฝน ด้านชุดฝึกทักษะ และด้านผู้สอน

ขอบเขตการวิจัย

1.1 ทฤษฎีและแนวคิดของงานวิจัย

1.1.1 ทฤษฎีต้นแบบการกลมกลืนการรับรู้ (Perceptual Assimilation Model: PAM) เกี่ยวกับการอธิบายรูปแบบการรับรู้เสียงภาษาที่สอง โดยความแตกต่างของเสียงในภาษาที่สองจะถูกรับรู้ในมุมมองของความเหมือนกับประเภทของเสียงในภาษาแม่ ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีนี้เป็นแนวทางในการสร้างชุดฝึกทักษะออกเสียง แบบทดสอบระหว่างการฝึก และแบบทดสอบการออกเสียงก่อนและหลังการฝึก (Pretest & Posttest)

1.1.2 การรับรู้และการออกเสียงพยัญชนะเสียดแทรกภาษาอังกฤษจำนวน 6 เสียงที่มีความแตกต่างกันใน 2 ประเด็น ดังนี้ ประเด็นที่ 1 เรื่องการสันสเทือนของเส้นเสียง ประกอบด้วยเสียงและตำแหน่งที่เกิดต่อไปนี้ได้แก่เสียง /z/ /v/ /ʃ/ /θ/ และ /ð/ ในตำแหน่งต้นคำ ยกเว้นเสียง /ʒ/ ในตำแหน่งกลางคำ ประเด็นที่ 2 เรื่องการรับรู้การใช้ฐานกรณ์ ประกอบด้วยเสียงต่อไปนี้ได้แก่เสียง /z/ /v/ /ʃ/ /θ/ และ /ð/ ในตำแหน่งต้นคำ ยกเว้นเสียง /ʒ/ ในตำแหน่งกลางคำ ผู้วิจัยใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบการออกเสียงก่อนและหลัง (Pretest & Posttest)

1.1.3 การศึกษาการรับรู้และการออกเสียงเฉพาะจากคำโดด (isolated word) โดยไม่มีกรอบประโยค ผู้วิจัยใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบการออกเสียงก่อนและหลัง (Pretest & Posttest)

1.1.4 การจำแนกเสียง (discrimination) และการระบุเสียง (identification) ในประเด็น 2 เรื่อง คือ การสันสเทือนของเส้นเสียงและการใช้อวัยวะผู้วิจัยใช้ในการฝึกภาคปฏิบัติของชุดฝึกทักษะการออกเสียงพยัญชนะเสียดแทรกและแบบทดสอบการออกเสียงก่อนและหลัง

1.2 กลุ่มประชากร

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ คือ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ สาขาวิชาประถมศึกษาวิชาเอกภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ที่มีปัญหาในการออกเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษในระดับมาก ด้วยวิธีการสุ่มเลือกแบบเจาะจงเพื่อให้ได้ประชากรจำนวน 20 คน

1.3 ระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในงานวิจัย ตั้งแต่ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จนถึงภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557

1.4 ข้อยกเว้น

ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาเสียงเสียดแทรกที่ปรากฏในตำแหน่งต่าง ๆ ตามประเด็นที่ได้จัดประเภทไว้ 2 ประเด็นนี้เท่านั้น ได้แก่ ประเด็นที่ 1 เรื่องการสันสเทือนของเส้นเสียง ประกอบด้วยเสียงและตำแหน่งที่เกิดต่อไปนี้ได้แก่เสียง /z/ /v/ /ʃ/ /θ/ และ /ð/ ในตำแหน่งต้นคำ ยกเว้นเสียง /ʒ/ ในตำแหน่งกลางคำ ประเด็นที่ 2 เรื่องการรับรู้การใช้ฐานกรณ์ ประกอบด้วยเสียงต่อไปนี้ได้แก่ เสียง /θ, ð, ʃ, v, z/ ในตำแหน่งต้นคำ ยกเว้นเสียง /ʒ/ ในตำแหน่งกลางคำ

สมมติฐานการวิจัย

1. การประเมินผลระดับคะแนนจากแบบทดสอบการออกเสียงพยัญชนะเสียดแทรกภาษาอังกฤษก่อนและหลัง (Pretest & Posttest)
2. การประเมินประสิทธิภาพของชุดฝึกออกเสียงด้วยวิธีการหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ (Empirical Approach)
3. การประเมินผลความพึงพอใจของของกลุ่มตัวอย่างในประเด็นที่แตกต่างกัน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการฝึกฝน ด้านชุดฝึกทักษะ และด้านผู้สอน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ ชุดฝึกทักษะออกเสียงซึ่งใช้วิธีการสอนการออกเสียงตามหลักสัทศาสตร์
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลคะแนนจากแบบทดสอบการออกเสียงก่อนและหลังการฝึกออกเสียง ค่าคะแนนประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะและความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง

คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย

ชุดฝึกทักษะออกเสียงพยัญชนะเสียดแทรกภาษาอังกฤษ หมายถึง สื่อการเรียนรู้เพื่อใช้ฝึกให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการออกเสียงพยัญชนะเสียดแทรกภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้องตามวิธีการทางสัทศาสตร์ ประกอบด้วยแบบทดสอบก่อนและหลัง ชุดฝึกการอ่านออกเสียง

คุณภาพของชุดฝึกทักษะ หมายถึง ความเหมาะสมของชุดฝึกทักษะ การอ่านออกเสียงพยัญชนะเสียดแทรกจำนวน 6 เสียง ได้แก่ เสียง /v, z, ʃ, θ, ð/ ที่ผู้วิจัยได้ออกแบบให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการรับรู้ผ่านการแยกแยะความแตกต่างและการระบุเสียงที่ได้ยิน รวมถึงฝึกฝนการออกเสียงตามหลักทางสัทศาสตร์

ประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะ หมายถึง ชุดฝึกทักษะการอ่านออกเสียงที่ดำเนินการตามขั้นตอน 3 ขั้น ดังนี้ การสร้างชุดฝึกทักษะ การทดลองใช้ชุดฝึกทักษะ การประเมินและปรับปรุงชุดฝึกทักษะเพื่อนำมาปรับปรุงเป็นชุดฝึกทักษะฉบับสมบูรณ์ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพที่กำหนด 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง ค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนที่ผู้เรียนได้รับความรู้ระหว่างการใช้ชุดฝึกทักษะได้ร้อยละ 80

80 ตัวที่สอง หมายถึง ค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนที่ผู้เรียนได้จากการทดสอบหลังการเรียนด้วยชุดฝึกทักษะ

การอ่านออกเสียง หมายถึง การออกเสียงพยัญชนะหรือสระของภาษาใดภาษาหนึ่งให้ถูกต้องตามหลักทางสัทศาสตร์

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่ผู้เรียนมีต่อชุดฝึก การฝึกฝน และผู้สอนด้วยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (rating scale) แบบ 5 ระดับ

ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านออกเสียง หมายถึง ความรู้ทางด้านสัทศาสตร์เพื่อการอ่านออกเสียงพยัญชนะเสียดแทรกภาษาอังกฤษที่มีปัญหาในการออกเสียงสำหรับผู้เรียนชาวไทยที่วัดได้จากคะแนนการทำแบบทดสอบก่อนและหลัง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สร้างชุดฝึกการออกเสียงพยัญชนะเสียดแทรกภาษาอังกฤษโดยเฉพาะเสียงที่มีปัญหาเพื่อปรับเปลี่ยนวิธีการออกเสียงให้ถูกต้องด้วยหลักทางสัทศาสตร์
2. ได้ชุดฝึกทักษะออกเสียงพยัญชนะที่มีประสิทธิภาพที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่มีปัญหาในการออกเสียงซึ่งใช้เป็นแนวทางในการสร้างชุดฝึกทักษะออกเสียงหน่วยเสียงอื่น ๆ ต่อไป